

UCHWAŁA NR VI/51/2024
RADY GMINY BIELSK PODLASKI

z dnia 26 września 2024 r.

w sprawie wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609; zm.: Dz.U. z 2024 r. poz. 721) oraz § 16 i § 24 Statutu Sołectwa Jacewicze stanowiącego załącznik do uchwały Nr IV/24/2024 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie uchwalenia Statutu Sołectwa Jacewicze (Dz. Urz. Woj. Podl. poz. 3364), w związku ze złożonym protestem wyborczym przeciwko ważności wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze, Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Stwierdza się nieważność wyborów Sołtysa oraz Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze przeprowadzonych w dniu 29 lipca 2024 r., zgodnie z uzasadnieniem stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zarządza się wybory Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze, które należy przeprowadzić do dnia 31 października 2024 r.

§ 3. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Gminy Bielsk Podlaski do poinformowania wnoszących protest o sposobie załatwienia protestu.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stanisław Olszewski

Uzasadnienie

W dniu 29 lipca 2024 r. na zebraniu wyborczym we wsi Jacewicze wybrano Sołtysa oraz 3-osobową Radę Sołecką Sołectwa Jacewicze. W dniu 5 sierpnia 2024 r. czterech mieszkańców wsi Jacewicze złożyło do Rady Gminy Bielsk Podlaski protest wyborczy z dnia 1 sierpnia 2024 r. przeciwko ważności odbytych w dniu 29 lipca 2024 r. wyborów. Pismem z dnia 2 sierpnia 2024 r. protest został poparty przez Stowarzyszenie Przyjaciół wsi Jacewicze. W dniu 26 sierpnia 2024 r. na V Sesji, Rada Gminy Bielsk Podlaski rozpatrzyła projekt uchwały Rady Gminy w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego przeciwko ważności odbytych w dniu 29 lipca 2024 r. wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze. Przedłożony projekt uchwały przewidywał oddalenie protestu, ale Rada Gminy nie przyjęła uchwały w zaproponowanym przez Wójta Gminy brzmieniu. Podniesiono m.in. fakt, iż uchwała Nr III/11/2024 Rady Gminy z dnia 29 maja 2024 r. w sprawie zarządzenia i organizacji wyborów sołtysów i rad sołeckich nie przewidywała przeprowadzenia wyborów w Sołectwie Jacewicze, ponieważ na dzień zarządzenia wyborów Sołectwo Jacewicze nie posiadało jeszcze Statutu Sołectwa, więc nie było podstawy do zarządzenia wyborów w tym sołectwie. Statut Sołectwa Jacewicze został uchwalony przez Radę Gminy w dniu 27 czerwca 2024 r. (uchwała Nr IV/24/2024) i wszedł w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego, tj. 23 lipca 2024 r. Na wspólnym posiedzeniu Komisji Rady Gminy Bielsk Podlaski w dniu 29 maja 2024 r. mieszkaniec Jacewicze – Przewodniczący Stowarzyszenia Przyjaciół wsi Jacewicze wyraził zaniepokojenie opieszałością w procedurze tworzenia dokumentów dot. utworzenia i dalszego funkcjonowania Sołectwa Jacewicze. Stwierdził, że przedłużająca się procedura spowoduje, że „*Jacewicze zostaną bez środków funduszu sołeckiego, które mają być podzielone w terminie do końca lipca br.*” (Protokół Nr 1/W/2024 z posiedzenia komisji w dniu 29 maja 2024 r.). Termin wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze został uzgodniony na dzień 29 lipca 2024 r., aby zgodnie z obowiązującymi przepisami informację o wysokości naliczonego funduszu sołeckiego przekazać wybranemu sołtysowi do końca tego miesiąca. Zebranie wyborcze zostało zwołane przez Wójta Gminy bez formalnego zarządzenia wyborów w tym sołectwie uchwałą Rady Gminy Bielsk Podlaski. W związku z powyższą okolicznością Rada Gminy Bielsk Podlaski postanowiła stwierdzić nieważność wyborów przeprowadzonych w dniu 29 lipca 2024 r. i zarządzić wybory Sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Jacewicze w terminie do dnia 31 października 2024 r. Umocowanie do oceny przez Radę Gminy ważności wyborów organów jednostki pomocniczej wynika ze statutu Sołectwa Jacewicze, w którym zgodnie z § 24 „*Przeciwko ważności wyborów Sołtysa i Rady Sołeckiej może wnieść osoba uprawniona do głosowania protest do Rady Gminy z powodu naruszenia przepisów Statutu dotyczących głosowania, ustalenia wyników wyborów w terminie 7 dni od dnia wyborów*”. Wybory w Sołectwie Jacewicze odbyły się w dniu 29 lipca 2024 r., protest złożono w Urzędzie Gminy Bielsk Podlaski w dniu 5 sierpnia 2024 r., co oznacza, że protest złożono w terminie wynikającym ze statutu sołectwa.

Wprawdzie, Rada Gminy Bielsk Podlaski uznała, że brak uchwały Rady Gminy w sprawie zarządzenia przeprowadzenia wyborów sołtysa i rady sołeckiej Sołectwa Jacewicze stanowi podstawę do unieważnienia wyborów przeprowadzonych w dniu 29 lipca 2024 r., jednakże Rada Gminy nie uwzględniła argumentacji przedstawionej w proteście wyborczym złożonym przez mieszkańców wsi Jacewicze.

Autorzy protestu podważają ważność wyborów Sołtysa oraz Rady Sołeckiej z powodu naruszenia przepisów § 16 Statutu Sołectwa Jacewicze dotyczącego zasad przeprowadzenia głosowania. W uzasadnieniu wskazano na fakt przybycia na zebranie wyborcze w dniu 29 lipca 2024 r. około 20 osób, które nie są mieszkańcami wsi Jacewicze, a wpisały się na listę obecności mieszkańców Jacewicze i tym samym brały czynny udział w wyborach, przez co wypaczono rzeczywisty wybór sołtysa i rady sołeckiej. Rada Gminy zwraca uwagę, że wnoszący protest nie wskazali imiennie osób, które ich zdaniem nie są mieszkańcami wsi Jacewicze.

Zgodnie z § 16 ust. 12 Statutu Sołectwa Jacewicze, z przebiegu zebrania wyborczego sporządzono protokół, z którego wynika, że w zebraniu wyborczym w dniu 29 lipca 2024 r. uczestniczyło 35 osób, które zadeklarowały, że są mieszkańcami wsi Jacewicze. Po przeprowadzonej w Urzędzie Gminy Bielsk Podlaski weryfikacji na podstawie stałego rejestru wyborców, ustalono, że do stałego rejestru wyborców zostało wpisanych 14 mieszkańców Sołectwa Jacewicze. Ponieważ w zebraniu uczestniczyli również mieszkańcy nie ujęci w stałym rejestrze wyborców, którzy oświadczyli, że są mieszkańcami, pomimo, że nie są zameldowani, zarządzono głosowanie jawne, w którym większością głosów (8 „za”), mieszkańcy deklarujący stałe zamieszkanie w sołectwie, potwierdzili fakt stałego zamieszkiwania tych osób we wsi Jacewicze, wobec czego umożliwiono im udział w wyborach. Należy podkreślić, że na zebraniu wyborczym nie ma możliwości zweryfikowania oświadczeń mieszkańców na podstawie rejestru wyborców dostępnego wyłącznie w Urzędzie Gminy, stąd ustalenie ich prawa do udziału w wyborach sołtysa i rady sołeckiej było możliwe poprzez

zarządzenie w trakcie tego zebrania głosowania jawnego. Praktyką jest, że w przypadku wątpliwości, czy osoba uczestnicząca w zebraniu wyborczym jest mieszkańcem danego sołectwa, jest dopuszczenie tych osób do głosowania dopiero po potwierdzeniu faktu ich zamieszkiwania przez pozostałych mieszkańców sołectwa.

Dodać należy, że zgodnie z informacją Wójta Gminy, osoba dotychczas reprezentująca wieś Jacewicze w sprawach dotyczących utworzenia sołectwa, podczas uzgodnień terminów spotkań z mieszkańcami oraz terminu zebrania wyborczego w celu wyboru sołtysa i rady sołeckiej, sugerowała wyznaczanie takich terminów, które byłyby dogodne dla mieszkańców – tzw. letników. Świadczy to o zaangażowaniu tych osób w kształtowanie przyszłości Sołectwa Jacewicze m.in. poprzez udział w wyborze sołtysa i rady sołeckiej.

Zgodnie z § 16 ust. 1 i 2 Statutu Sołectwa Jacewicze kryterium określającym prawo do brania czynnego udziału w zebraniu wyborczym, w tym prawo do udziału w głosowaniu jest fakt pozostawania stałym mieszkańcem danego sołectwa. Sołtys oraz Rada Sołecka wybierani są na zebraniu wyborczym w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów. Zgodnie z § 1 pkt 8 Statutu sołectwa, pod pojęciem stałego mieszkańca sołectwa należy rozumieć osobę, która przebywa w miejscowości Jacewicze z zamiarem stałego pobytu (w myśl art. 25 Kodeksu cywilnego).

Rada Gminy stwierdza, że nie bez znaczenia są w tej sprawie okoliczności utworzenia Sołectwa Jacewicze, który to proces trwał od listopada 2022 r. Uchwałą Nr LVI/454/2024 Rady Gminy Bielsk Podlaski z dnia 28 marca 2024 r. (Dz.Urz. Woj. Podl. poz. 1912), Sołectwo Jacewicze zostało utworzone poprzez podział Sołectwa Plutycze na 2 odrębne sołectwa: Sołectwo Plutycze i Sołectwo Jacewicze. Ze zgromadzonej w Urzędzie Gminy dokumentacji wynika, że pod wnioskiem z dnia 20 października 2022 r. (wpływ do Urzędu Gminy 03.11.2022 r.) o utworzenie sołectwa Jacewicze podpisało się 57 osób: mieszkańców oraz tzw. letników wsi. Na liście obecności nie wskazano miejsca zamieszkania tych osób). Na spotkaniu z mieszkańcami wsi i przedstawicielami Urzędu Gminy w dniu 9 sierpnia 2023 r. uczestniczyło 26 osób, spośród których 14 osób wpisało miejsce zamieszkania w Jacewiczach, a 12 osób miejsce zamieszkania poza wsią Jacewicze. Ponowny wniosek w sprawie utworzenia sołectwa Jacewicze z dnia 11 sierpnia 2023 r. złożony do Rady Gminy w dniu 16 sierpnia 2023 r. został podpisany przez 41 osób, spośród których 28 osób wykazało zamieszkanie w Jacewiczach, a 13 poza Jacewiczami. Z posiadanych dokumentów wynika, że przez cały czas trwania procedury tworzenia sołectwa Jacewicze nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń, co do tego, czy osoby podpisujące kolejne wnioski są stałymi mieszkańcami wsi Jacewicze. Zaznaczano, że są to również tzw. letnicy, którzy czasowo tu zamieszkują, ale zamierzają w przyszłości zamieszkać na stałe.

Z załączonej do protokołu z zebrania wyborczego listy obecności mieszkańców Jacewicz (35 osób), którzy w dniu 29 lipca 2024 r. uczestniczyli w wyborach Sołtysa oraz Rady Sołeckiej wynika, że 26 osób z tej listy podpisało się wcześniej pod wnioskiem z dnia 11 sierpnia 2023 r. o utworzenie Sołectwa wskazując tym samym, że są mieszkańcami tej wsi. W tym czasie nikt tego nie kwestionował, dopiero na zebraniu wyborczym w dniu 29 lipca 2024 r. powstały wątpliwości w stosunku do niektórych osób.

Uwzględniając okoliczności oraz przedłożone wyjaśnienia Wójta Gminy, należy stwierdzić, że protest wyborczy jest niezasadny. Należy również dodać, że podniesiony w piśmie Stowarzyszenia zarzut, że „na wybory Sołtysa zostało przywiezionych w przysłowiowych teczkach 6 osób, które nie są członkami Stowarzyszenia” nie ma w tej sprawie znaczenia, ponieważ jedynym kryterium dopuszczającym do udziału w wyborach jest fakt zamieszkiwania na terenie sołectwa, czyli przebywanie w miejscowości Jacewicze z zamiarem stałego pobytu, a nie przynależność do stowarzyszenia.

Stanowisko Rady Gminy jest zgodne z orzecznictwem sądów administracyjnych w kwestii ustalenia kręgu uprawnionych do głosowania podczas wyborów organów sołectwa. W myśl orzeczeń, w ocenie dopuszczalności danej osoby do głosowania musi decydować całość jej sytuacji prawnej. Brak wpisu do rejestru wyborców nie rozstrzyga o możliwości uczestnictwa w wyborach (Wyrok WSA w Krakowie z 10.04.2016 r., sygn. Akt III SA/Kr 1621/15).